

LA GUERRA

Puntes de fletxa de bronze "orientalizants" de doble fulla amb nervi central i enforcall en cub.
Documentats en el Castell d'Eivissa. S. VI a.C.

Les societats antigues estaven íntimament relacionades amb la violència, la guerra i la pirateria. Els moviments de poblacions més o menys agressius formaven part del desenvolupament d'aquestes societats.

En principi, la colonització fenícia a Occident es va destacar pel seu enfocament eminentment comercial. L'intercanvi de béns, les transaccions econòmiques i els contactes culturals van marcar el curs d'aquesta expansió fenícia. Aquesta dinàmica no va estar exempta de conflictes.

Desconeixem en gran manera els contactes dels grups humans que venien d'orient i s'assentaven en costes alienes amb les poblacions autòctones. Aquests contactes van haver de ser en principi pacífics i pactats, però tampoc estaven exempts de períodes de violència.

Una manifestació de la certa inestabilitat en aquestes relacions l'escenifica la reiterada coincidència d'utilitzar illes i penínsules més o menys defensables i amb un contacte directe amb la mar per a l'edificació de les colònies.

LA PIRATERIA

Malgrat el seu enfocament comercial, els fenicis també van recórrer a la pirateria en unes certes ocasions. La cerca d'excedents i aliments sovint portava a incursions armades, tant contra assentaments costaners com contra embarcacions comercials. Aquesta dualitat entre comerç i pirateria reflecteix la complexitat de les activitats econòmiques Fenícies, Gregues i Etrusques al Mediterrani antic.

“Pel fet que antigament els grecs i els bàrbars del litoral i les illes, una vegada que van començar a relacionar-se per mar els uns amb els altres, es van dedicar a la pirateria sota el comandament d'homes més poderosos, que buscaven el seu propi profit i mitjans de vida per als més febles: i caient sobre comunitats que mancaven de muralles i vivien distribuïdes en llogarets, les saquejaven i treien d'allí els més dels seus recursos, perquè aquesta manera de procedir no produïa encara vergonya, sinó que més aviat procurava una mica de glòria”

THUC. I, 5, 1

“Pel meu llinatge, em preo de ser natural de l'espaiosa Creta, on vaig tenir per pare a un home opulent... No m'agradaven les labors campestres, ni la cura de la casa que cria fills il·lustres, sinó tan solament les naus amb els seus remes, els combats, els polits dards i les *saetas, coses tristes i horribles per als altres, però molt grates per a mi, per haver-me donat algun déu aquesta inclinació, que no tots trobem delit en les mateixes accions. Ja abans que els aqueus posessin peu a Troia *habia capitanejat jo nou vegades homes i naus de lleuger caminar contra estrangeres gents, i totes les coses arribaven a les meves mans en abundància. D'elles em reservava les més agradables i després em tocaven moltes per sort; de manera que, creixent la meva casa amb rapidesa, vaig ser poderós i respectat entre els cretencs... Després em va incitar l'ànim a navegar cap a Egipte, preparant degudament les naus amb els camarades semblants a déus. Vaig equipar nou vaixells i aviat vaig reunir la gent necessària... en cinc dies arribem al riu Egipte, de bell corrent, en el qual vaig manar detenir

les sofrages naus. Llavors... vaig enviar espies als llocs oportuns per a explorar la comarca. Però els meus, cedint a la insolència, per seguir el seu propi impuls, van començar a devastar abans de temps *Jos bells camps dels egipcis, i s'emportaven abans que jo l'ordenés a les dones i als nens, i donaven mort als homes...”

CANT XIV ODISSEA- Canto Eumeu.

EVIDÈNCIA ARQUEOLÒGICA DE VIOLÈNCIA

La presència de violència durant la colonització fenícia es revela a través d'una anàlisi acurada de fonts històriques i troballes arqueològiques.

L'existència d'armes trobades en enterraments i alguns registres arqueològics suggereix la naturalesa conflictiva d'uns certs períodes. Un exemple notori és el descobriment en l'assentament de Dalt Vila, al Castell d'Eivissa, on més de 75 puntes de fletxa de diferents tipus han estat meticulosament documentades, relacionades entre si i trobades en un punt molt concret.

Al seu torn, la presència de fortificacions documentades en les excavacions, com en el cas de la Fonteta, ens mostra sistemes defensius d'entitat per a afrontar possibles conflictes i salvaguardar a la població de la violència externa i interna. A més, gràcies a les fonts, sabem que el procés comercial va estar ocasionalment marcat pel fenomen de la pirateria, que s'entremesclava amb les activitats comercials, convertint-se en un component addicional per a l'obtenció d'excedents i riqueses.

CONFLICTES SEGONS RELATS ANTICS

Els relats d'historiadors grecs i romans com Heròdot, Tucídides i Polibi proporcionen valuosa informació sobre les guerres fenícies i les seves interaccions amb altres potències regionals com els assiris, els egipcis i els grecs. Els fenicis, organitzats en ciutats-estat independents com a Tir, Sidó i Biblos, sovint s'enfrontaven entre si pel control de territoris i rutes

comercials. A més, participaven en conflictes externs, aliant-se amb potències estrangeres per a protegir els seus interessos comercials o per a emprendre campanyes militars conjuntes.

Una de les principals fonts d'informació sobre les guerres fenícies prové dels relats d'historiadors grecs i romans, com Heròdot, Tucídides i Polibi, els qui van registrar esdeveniments relacionats amb les interaccions entre els fenicis i altres potències de la regió, com els assiris, els egipcis i els grecs.

Se sap que els fenicis estaven organitzats en ciutats-estat independents, com a Tir, Sidó i Biblos, i que a vegades s'enfrontaven entre si pel control de territoris i rutes comercials. També s'involucraven en conflictes externs, sovint aliant-se amb potències estrangeres per a protegir els seus interessos comercials o per a participar en campanyes militars conjuntes.

Una de les guerres fenícies més conegudes és la guerra entre Tir i Babilònia en el segle VAIG VEURE a. C., que es descriu en les inscripcions del rei nabateu Nabucodonosor II. Aquesta guerra va resultar en la destrucció de Tir per part dels babilonis després d'un llarg setge, encara que Tir eventualment es va recuperar i va reconstruir.

"Però tornant al bravo Dionís el Focú, després de veure els assumptes dels Jonis totalment perduts en la batalla, havent-se en ella apoderat de tres naus enemigues, es va partir d'allí amb ànim de no tornar a *Focea, la seva pàtria, doncs bé vist tenia que ella amb tota la Jònia seria al cap feta esclava dels Perses. Va resoldre, doncs, prendre des d'allí el rumb cap a la Fenícia, on com s'hagués apoderat de moltes naus de càrrega, ric ja amb tantes despulles, les va tirar al fons i es va fer a la vela per a Sicília. Allí es va donar a la pirateria, sortint sovint d'aquells ports, sense tocar però a cap vaixell grec, i capturant a tots els cartaginesos i toscans que podia agafar." (Heròdot II, 100.19)

"El nombre de trirrems ascendia a mil dos-cents set, i els pobles que els facilitaven eren els següents. Tres-cents els proporcionaven els Fenicis, en unió dels sirians de Palestina, que anaven equipats com segueix: al cap portaven uns elms de característiques molt similars als de tipus grec, anaven abillats amb petos de lli i portaven escuts mancats de brocals, així com venables."
(Heròdot VII. 89. 1.2)

SA CALETA

La fundació de la colònia en una península, emmarcada per un profund barranc és un indicatiu de prudència i cerca de seguretat per a la població.

En Sa Caleta, no s'han documentat estructures fortificades, possiblement a causa de l'acció erosiva de la costa, que ha pogut deteriorar i destruir les restes arqueològiques existents.

No obstant això la possible absència d'estructures de caràcter defensiu i la indefensió evident davant un possible atac des de la mar segurament van facilitar en gran manera la decisió de traslladar a la població a un espai més adequat i amb major protecció davant un possible atac com seria en les altures de l'actual Dalt Vila a Eivissa.